

Varhaiskasvatuksen palvelualue

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka ja pedagoginen leikki. Varhaiskasvatukseen kuuluu varhaiskasvatuspalvelut päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa, esiopetus ja avoimen varhaiskasvatuksen toimintana kesäleikkikikenttätoiminta sekä lasten kotihoidon tuki. Ryhmäkokojen puitteissa varhaiskasvatuksessa on järjestetty koululaisten aamutoimintaa. Varhaiskasvatuspalveluissa järjestetään alle kouluikäisille lapsille varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikka kunnassa esiintyvän tarpeen mukaisesti. Kasvatus, hoiva ja opetus järjestetään varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Opetussuunnitelmissa korostuu tällä hetkellä leikkipedagogiikka, lukutaidon kehittäminen ja liikunnallisen elämäntavan omaksuminen. Monilukutaitoa edistetään myös englannin kielisuihkutuksella.

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea kotien kasvatusta tarjoamalla laadukas maksuton varhaiskasvatus lapsille ja hyvä työpaikka työntekijöille. Korkea osallistumisaste mahdollistaa huoltajien työssäkäynnin ja lasten pääsyn yhteistoimintaan toisten lasten kanssa. Henkilöstö edistää lasten osallisuutta ja yhteenkuuluvuutta osana lapsiryhmää. Varhaiskasvatuksen toiminnan perustana on Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukainen leikkipedagogiikka ja lasten mielenkiintoa herättävät leikkiympäristöt. Leikkiessään lapset oppivat vuorovaikutustaitoja, yhteistoimintaa, uusia taitoja ja asioita. Varhaiskasvatuksessa toiminta suunnitellaan leikkialueille, joissa toteutuvat toiminnalliset tavoitteet, niin musiikin, liikunnan, taiteen, lastenkulttuurin kuin matemaattisten, kielellisten ja ympäristökasvatuksellisetkin tavoitteet. Varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa toteutetaan sekä sisällä että ulkona.

Varhaiskasvatusta kehitetään ProVaka toimintamallin mukaisesti, jossa tavoitteena on kehittää aikuisten toimintamalleja, joilla voidaan rakentaa lasten sosiaalisia taitoja johdonmukaisesti tukevaa toimintakulttuuria. Kehittämistyötä tehdään yhdessä perusopetuksen kanssa. Lisäksi varhaiskasvatusta kehitetään Lapsiystävällisen kunnan toimintaperiaatteiden mukaan yhä enemmän osallisuutta huomioivaan suuntaan. Tavoitteena on kehittää huoltajien osallisuutta ja yhteistyötä lapsiperheiden välillä (esimerkiksi varhaiskasvatuksen sosionomipalveluiden kehittäminen). Käytäntöjen kehittäminen vahvistaa inklusiivista, kaikille yhteistä varhaiskasvatusta hyödyntämällä varhaiskasvatuksen omia resursseja ja henkilökunnan ammatillista osaamista. Sisäistämällä uusia toimintatapoja työntekijät pystyvät toimimaan moninaisessa yhteisössä, jossa palvelut tuotetaan yhdenvertaisesti kaikille asiakkaille. Toimintaa arvioidaan Kansallisen arviointikeskuksen (Karvin) varhaiskasvatuksen laadun arviointimittareilla osallistumalla valtakunnallisiin ja kuntatasoisiin arviointeihin. Lisäksi toimintaa arvioidaan tuen vaikuttavuuden arvioinnilla ja asiakastyytyväisyyskyselyin. Jokaisen lapsen kanssa keskustellaan kuvakortin toiminnasta, jolloin lapset itse arvioivat toimintaa lapsille soveltuvalla tavalla.

Määrärahat ja tuloarviot

Varhaiskasvatuksen palvelualue

TP 2025

TA 2026

TA 2027

TS 2028

TS 2029

TS 2030

Toimintatuotot	172 808	70 000	66 500	66 500	66 500	66 500
Toimintakulut	-3 524 023	-3 726 436	-3 706 500	-3 706 500	-3 706 500	-3 706 500
Toimintakate (Netto)	-3 351 215	-3 656 436	-3 640 000	-3 640 000	-3 640 000	-3 640 000

Valtuustoon nähden
sitova

Poistot ja arvonalentumiset	-9 129	-24 394	-17 877	-13 127	-9 661	-7 149
--------------------------------	--------	---------	---------	---------	--------	--------

Suoritteet

	TP 2024	TP 2025	TA 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Lasten määrä varhaiskasvatuksessa	228	228	230	240	240	240
Esioppilaiden määrä	52	41	45	48	51	32
Perhepäivähoidon paikat	34	28	28	24	24	24
Päiväkotipaikat	215	216	237	237	237	237
Kesäleikkikenttätoiminta toimintapäivät	14	18	20	20	20	20

Perustelut

Toiminnalliset muutokset

Vuoden 2023 elokuusta alkaen tammelalaisilta ei ole peritty varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja lainkaan. Tämä on tuonut pysyvyyttä lapsimäärän kehitykselle ja virkistänyt lapsiperheiden kuntaan muuttoa. Myös valtakunnallisesti havaittu suunta pienten alle kolmevuotiaiden lasten lisääntyneestä varhaiskasvatuksen tarpeesta on kasvanut kunnassamme. Kunnassa on kuusi perhepäivähoitajaa, joiden ryhmät ovat yleensä täynnä. Kuntaan on viime vuosina perustettu kolme uutta alle kolmevuotiaiden päiväkotiryhmää, mikä on toistaiseksi riittänyt kysyntään perhepäivähoidon ohella. Toisaalta Kirkonkylässä omat haasteensa tuo päiväkodin sijoittuminen kolmeen eri rakennukseen. Lisäksi Kirkonkylän ja Portaan päiväkodeissa on kovin vanhoja kaappisänkyjä, jotka tulisi turvallisuussyistä vaihtaa. Päiväkodeissa on käytössä bakteereihin ja viruksiin tehoavia sisäilman laatua parantavia/puhdistavia laitteita, joiden avulla on tarkoitus vähentää esim. sairauspoissaoloja.

Papinsillan uudella asuinalueella on hyvin todennäköinen vaikutus varhaiskasvatuksen palveluntarpeeseen. Uudelta asuinalueelta on yhteys sekä Tammitarhan päiväkotiin Riihivalkamaan että Päiväkoti Taikatassuun Kirkonkylään. Kylien elinvoimaa lisäämään on valmisteltu pienten lasten koulu-päiväkotimallia, jossa palvelut tuotetaan pienimmille lapsille lähellä kotia.

Henkilöstömuutokset

Portaan päiväkodin lapsimäärä vähenee väestöennusteen mukaan niin, että päiväkotiin varataan elokuussa 2027 alkavalle toimintavuodelle yksi ryhmä nykyisen kahden sijaan. Varhaiskasvatuspaikkatilanteen muuttuessa (esim. jos alueelle muuttaa lapsiperheitä) tilanne tulee arvioida uudelleen.

Palvelualueetta on organisoitu viimeisten vuosien aikana uudelleen vastaamaan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tuen lisääntyneisiin moninaisiin tarpeisiin sekä vuoden 2030 henkilöstörakennetta koskevaan lakimuutokseen. Varhaiskasvatuksessa työskentelee suhdeluvun mukaisen henkilöstön lisäksi pedagogisen tuen asiantuntijoita (erityisopettajat, pedagoginen asiantuntija, sosionomi ja englannin opettaja) sekä kasvun ja oppimisen tuen ohjaajia (vekalastenhoitajat). Lisäksi varhaiskasvatuksessa on niukasti varahenkilöstöä sijaistarpesiin, joten myös organisaation ulkopuolelta on jouduttu palkkaamaan sijaisia. Lisäksi vuorohoidon laajentuminen yöhoitoon on lisännyt henkilöstötarvetta.

Aikaisempina talousarviovuosina on vähennetty varhaiskasvatuksen henkilöstöä. Osittain tämä johtuu siitä, ettei valtion rahoittamia hankerahoituksia ole enää saatavilla aikaisempien vuosien tapaan. Varhaiskasvatuksen henkilöstö toivoo riittävää määrää henkilöstöä, jotta lasten moninaisiin tarpeisiin vastaaminen on mahdollista ja laadukas pedagogiikka toteutuu. Varhaiskasvatuksessa on kiinnitetty huomiota henkilöstön hyvinvointiin ja annettu mahdollisuus esimerkiksi työnohjaukseen työssäjaksamista parantamaan. Työhyvinvointia ja laadukkaan varhaiskasvatuksen toteutumista edistää myös säännölliset täydennyskoulutusmahdollisuudet, joilla tuetaan ammatillisen osaamisen kehittymistä ja työssäjaksamista.

Investointimenot

Päiväkodin kaappisänkyjen uusiminen turvallisemmiksi Portaan päiväkotiin (9 kpl) ja Päiväkoti Taikatassuun (17 kpl) sekä kolme patjakaappia Päiväkoti Taikatassuun. Päiväkoti Taikatassuun tarvitaan myös uudet patjat (60 kpl). Vaihdeettavat kaappisängyt ovat noin 30 vuotta vanhoja ja tulee vaihtaa turvallisuussyistä. Kaappisänkyjen turvallisuudesta on annettu ohjeita valtakunnallisesti. Yhteensä 26 kpl ja patjakaapit, hinta-arvio 30 000 €.

Tablettitietokoneet ovat vanhentuneet ja edellyttävät uusimista digisuunnitelmien mukaisesti huomioiden myös tekoälyn kasvavan käytön. Tablettitietokoneita tarvitaan varhaiskasvatuksessa:

perhepäivähoitoon 5 kpl, Portaaseen 5 kpl, Taikatassuun 10 kpl ja Tammitarhaan 10 kpl. Hinta-arvio 30 000 €.

Tulevina vuosina on tarpeen huomioida uuden päiväkodin tarve Kirkonkylään. Nykyiset toimitilat alkavat vaatia peruskorjausta esimerkiksi isompaa liikenne-, valaistus- ja kiinteistöjen peruskorjaukseen liittyvää huoltoa ja uudistusta. Lisäksi henkilöstöä tarvitaan enemmän toiminnan toteuttamiseen kolmessa eri rakennuksessa.

Palvelualueen toiminnalliset tavoitteet

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso 2026
Tammelassa kuntalaiset voivat hyvin; laadukas ja maksuton varhaiskasvatus	Riittävä varhaiskasvatuspaikkojen määrä hakijoiden tarpeen mukaan	Paikkojen määrä	Paikkoja 237 Lapsia 0-6v väestötietojen mukaan 287.	Paikkoja 250
Tammelassa kuntalaiset voivat hyvin; maksuton varhaiskasvatus, korkea osallistumisaste (lapsia varhaiskasvatuksessa %)	Varhaiskasvatuspaikkojen ikäjakaumien tarkastelu. Yhteistyö srk kerhojen kanssa.	Osallistumisaste	6v 100 % 5v 98 % 4v 92 % 3v 94 % 2v 84 % 1v 57 %	5-6v 100 % 3-4v 100 % 2v 85 % 1v 50 %
Tammelassa kuntalaiset voivat hyvin; laadukas varhaiskasvatus, monitahoinen laadun arviointi	Arviointi -kansallinen -kuntatasoinen Asiakastyytyväisyyskysely sekä lapsilta että huoltajilta.	Karvin laatumittari	Asiakastyytyväisyyskysely ja henkilöstön arvioinnit (Karvi ja tuen vaikuttavuus)	Erinomainen
Tammelassa kuntalaiset voivat hyvin; laadukas varhaiskasvatus, ProVakan mukaisen toimintakulttuurin kehittäminen mm. vuorovaikutustaidot	Toimintakulttuurin kehittäminen ProVakan mukaisesti (pph:ssa Piki-materiaali)	ProVakan toimintaohjelman mukaiset mittarit ja arvioinnit	Kaikki päiväkodit mukana kehittämistyössä. Yhteinen toimintalinja alkaa muodostumaan.	Yhdenvertaista kaikissa päiväkodeissa 100 %

ja palautteen antaminen				
----------------------------	--	--	--	--

Lapsiystävällinen kunta

Tammela on vuodesta 2016 saakka ollut mukana Lapsiystävällinen kunta -mallin toteuttamisessa, jossa lapsia kohdellaan tasa-arvoisesti kunnan asukkaina ja heidät otetaan mukaan palveluiden suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Tammelan kunta sai kolmannen Lapsiystävällinen kunta tunnustuksen joulukuussa 2025.

Uudet toiminnalliset tavoitteet seuraavalle kaksivuotiskaudelle ovat: 1) Kunnan viestintä edistää lapsen oikeuksien näkymistä ja toteutumista, 2) Kunta jäljittää ja seuraa poikkihallinnollisesti julkisten varojen käyttöä lapsiin sekä tekee lapsivaikutusten arviointia talousarviopäätöksistään (lapsibudjetointi eli LABU), 3) Kunnan Lapsiystävällinen kunta -työllä on toimivat yhteistyörakenteet hyvinvointialueen kanssa, 4) Syrjinnän ehkäiseminen, sisältäen edelleen kiusaamisen ehkäisemisen ja osallisuuden lisäämisen, ja 5) Lasten ja nuorten paikka. Kunnan lapset ja nuoret toivovat enemmän kokoontumispaikkoja sisälle ja ulos. Nuorisotilan käyttö on lisääntynyt ja nuoret toivovat lisää aukioloaikoja nuorisotilaan. Varhaiskasvatusikäisille lapsille ja perheille toivotaan leikkipaikka/-paikkoja/tekemistä, jossa voi kokoontua.